

Vetenskapsrådet

Datum
2018-10-01

Diarienummer
1.1.3-2018-6366
GD-2018-178

Handläggare
Jeanette Johansen

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande avseende *En sexårig utbildning för läkarexamen (U2018/02704/UH)*

Vetenskapsrådet har granskat förslagen utifrån sitt uppdrag att ge stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden samt de särskilda uppgifter som myndigheten har i sin roll som forskningsfinansiär och forskningspolitisk rådgivare.

Förslagen i promemorian påverkar många delar av läkarutbildningen, men Vetenskapsrådet lämnar främst synpunkter på de frågor som berör förutsättningarna för medicinsk och klinisk forskning och därmed är av betydelse för vissa av myndighetens uppdrag.

Sammanfattning

Vetenskapsrådet tillstyrker förslaget om en sexårig utbildning för läkarexamen och tycker att det är bra att förslaget lyfter behovet av vetenskaplig förankring. För att upprätthålla och säkerställa en god och hög kvalitet hos framtida läkare anser Vetenskapsrådet dock att forskningens betydelse behöver förtydligas ytterligare.

För att bibehålla medicinsk och klinisk forskning av hög kvalitet är det av avgörande betydelse att det finns en nära koppling mellan kliniskt verksamma läkare och den akademiska forskningen. Det är därför mycket viktigt, inte minst för rekryteringen av framtida forskare inom medicin och hälsa, att läkarstudenter under utbildningen kontinuerligt tränas i vetenskaplig metodik och vetenskapliga frågeställningar samt aktivt deltar i forskning. Förståelse för forskning är dessutom en viktig förutsättning för den kunskapsbaserade vården. Att framtida läkare förmår att kritiskt granska och tillgodogöra sig forskningsresultat och nya behandlingsmetoder är därmed av största vikt för att de ska kunna erbjuda en kunskapsbaserad och jämlik vård.

Specifika synpunkter

Förslagen i promemorian omfattar flera justeringar i befintliga examensmål liksom några helt nya mål. Vetenskapsrådet har synpunkter på följande förändringar.

VETENSKAPSRÅDET
SWEDISH RESEARCH COUNCIL

Postadress/Postal address
Box 1035
SE-101 38 Stockholm
Sweden

Besöksadress/Visiting address
Västra Järnvägsgatan 3

Tel: +46-(0)8-546 44 000
Fax: +46-(0)8-546 44 180

Org. nr./Vat No
202100-5208

vetenskapsradet@vr.se
www.vr.se

Kunskap om grundläggande vetenskapliga metoder inom området m.m. (sid 25)

Vetenskapsrådet stöder förslaget om ett nytt examensmål gällande kunskap om grundläggande vetenskapliga metoder inom området och insikt i metodernas möjligheter och begränsningar. Det är av stor vikt att utbildningens vetenskapliga förankring och studenternas träning i kritiskt tänkande och vetenskaplig metodik säkras. Vi vill dock betona vikten av att studenterna inte bara får kunskap om utan även måste få *tillämpa* och utveckla färdigheter inom grundläggande vetenskapliga metoder. Vidare behövs kontinuerlig träning i vetenskapligt och kritiskt tänkande genom hela utbildningen för att säkerställa att studenterna förstår metoders möjligheter och begränsningar. Som målet nu är formulerat kan det tolkas som att det räcker med en metodologisk grundkurs och Vetenskapsrådet anser därför att målformuleringen bör justeras.

Kunskap om etiska principer (sid 25-26)

Vetenskapsrådet stöder förslaget om ett nytt examensmål gällande kunskap om etiska principer och deras tillämpning. Det är av stort värde att studenterna förstår det etiska regelverket för att de ska vara förberedda inför yrket och vad det innebär att delta i kliniska provningar och studier. Utvecklingen mot mer individanpassad vård gör dessutom att både hälso- och sjukvården samt den medicinska och kliniska forskningen möter alltmer komplexa etiska frågeställningar. Det är därmed av stor vikt att studenterna får kunskap om etiska principer och hur de tillämpas inom såväl forskning som hälso- och sjukvården.

Kunskap om användning av digitala hjälpmedel (sid 27-28)

Vetenskapsrådet stöder förslaget om ett nytt examensmål gällande kunskap om användning av digitala hjälpmedel. Med dagens snabba utveckling av hälso- och sjukvårdens infrastrukturer, där digitalisering kommer att spela en stor roll, är det av stor vikt att studenterna får kunskap om användning av digitala hjälpmedel och dess möjligheter och utmaningar inom såväl hälso- och sjukvården som forsknings- och utvecklingsarbete.

Förmåga att bidra till lärande m.m. (sid 31)

Vetenskapsrådet anser inte att detta modifierade och delvis nya examensmål reflekterar syftet med att införa det. I förslaget lyfts som skäl till att införa detta examensmål att det finns höga förväntningar på vetenskaplighet och att den senaste kunskapen tillämpas inom hälso- och sjukvården, vilket i sin tur ställer krav på kontinuerligt lärande där läkaren har en central roll i att bidra till kunskapsutvecklingen. Vetenskapsrådet anser att syftet bakom målet är bra, däremot fångar inte den föreslagna formuleringen på ett tydligt sätt studentens förmåga att kritiskt granska, omsätta och föra vidare ny kunskap.

Förmåga att initiera, medverka i och genomföra förbättringsarbete m.m. (sid 32)

Vetenskapsrådet stöder förslaget om ett modifierat och delvis nytt examensmål gällande att studenten ska visa sådan färdighet som fordras

Vetenskapsrådet

för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete. Forskning är en viktig del i den kliniska verksamheten, vilket bör återspeglas i utbildningen. Vi vill dock framhärda vår tidigare ståndpunkt om att målet bör delas upp i ett mål som avser forskningsarbete och ett mål som avser förbättringsarbete, av det skälet att det finns en glidning mot att mer brett betrakta uppföljning och utvecklingsarbete som forskning.

Beslut i ärendet har fattats av stf generaldirektören Ann Fust i närvaro av chefsjuristen Anna Hörnlund och Jeanette Johansen, föredragande och ansvarig för ALF-kansliet. I den slutliga handläggningen har huvudsekreterare Jan-Ingvar Jönsson deltagit.

Ann Fust
Stf generaldirektör

Jeanette Johansen
Ansvarig för ALF-kansliet